

No I.

Berednings- och Taxerings-Råd, hvaruti utpekades Egare af Hemman, Ägoheter, Wärf och Inrättningar, samt Juchafware af Befittningsrätt å Skene-Hemman, uti N. N. Socken för År 18 . .

Den Skattskyldiges Namn och Character.	Högstens Summa.	Hemman.	Berednings-Committéens uppgift.				Taxerings-Committéens berättning.		Taxerings-Älgår.								Taxerings-Committéens utredningar.							
			Guld Oxenbottens mark.		Andra Skattskyldiga, som äro icke förklarade för Wärf eller för Inrättningar.	Andra Skattskyldiga, som äro icke förklarade för Wärf eller för Inrättningar.	Berednings eller andra Wärf.		Summan af Wärf.	Berednings-Älgår.														
			Wärf.	Andra.			Summan af Wärf.	Summan af Wärf.		Berednings-Älgår.														
Sverker W. W.		Öjersberg Sberg Slätt	2	30,000				30,000																
N. W. Berggren		Örrents Öienfarts-Gårdf	1	5,000				5,000																
Samuelsson W. W.		Örrents Öienfarts-Gårdf	1	5,000				5,000																
		Skatte-Kanter af före Mantal																						
			4	40,000				40,000																
									58,000	110														
									3,000	10														

(Skatte-Rättens i N. N. Sock.)

Märkning:
För alla Hemmans-egare, Wärf eller Inrättningar, som ha utpekats af Berednings-Committén, och för alla Wärf, som ha utpekats af Taxerings-Committén, äro de utpekade Wärf och Inrättningar, utom de som ha utpekats af Taxerings-Committén, tilläggs-Älgår.

[50] 1866 (En Sock. 24, 1861.)

*I bevillningsförordning 1810 infördes
för första gången skyldighet att avge skriftlig självdeklaration.
Den skulle innehålla i huvudsak samma uppgifter
som lämnades vid mantalskrivningen, samt en summarisk
uppgift om den skattskyldiges hela behållna inkomst
för det föregående året.
Någon rätt för taxeringsmännen att kontrollera på annat
sätt än genom jämförelse med mantalslängden och eventuellt
erhållna upplysningar fanns inte.*

6 Särskilt om företagsbeskattning

6.1 Inledning

Syftet med detta kapitel är att ge en samlad bild av området företagsbeskattning, eller inkomst av näringsverksamhet som är den skattemässiga termen. Dessutom ges en övergripande beskrivning av den svenska företagsstrukturen.

Den statliga inkomstskatten för juridiska personer, populärt kallad bolagsskatten, hänförs till skatt på kapital och beskrivs översiktligt även i kapitel 4. Övriga skatter på inkomster av näringsverksamhet är hänförliga till skatt på arbete. Uppgifter om dessa skatter finns även i kapitel 3.

Under årens lopp har företagsbeskattningen genomgått ett antal förändringar vad gäller företagens möjligheter att själva reglera sitt skattemässiga resultat genom att göra olika typer av reserveringar. I och med skattereformen 1990/91 renodlades företagsbeskattningen så till vida att ett flertal reserveringsmöjligheter ändrades eller togs bort samtidigt som skattesatsen för bolag sänktes (se vidare avsnitt 6.4). För enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag varierar skattesatsen beroende på den enskilde individens kommunalskatt och övriga inkomster. Detta behandlas närmare i kapitel 3. Expansionsmedel beskrivs närmare i avsnitt 6.4.3.

6.2 Grundläggande principer

6.2.1 Det bokföringsmässiga resultatet utgångspunkten

En grundläggande princip inom företagsbeskattningen är att det skattemässiga resultatet utgår ifrån företagens bokföringsmässiga resultat. Det är detta resultat som utgör utgångspunkten för beskattningen, resultaten påverkas endast av vissa skattemässiga justeringar. Ytterligare en koppling mellan beskattning och redovisning är det krav som finns att vissa skattemässiga reserveringar endast godtas om avsättningen har gjorts i räkenskaper.

Den ursprungliga reserveringsmöjligheten som fanns efter skattereformen, skatteutjämningsreserven, även kallad surv, togs bort från och med 1995 års taxering och ersattes med periodiseringsfonder (se vidare avsnitten 6.4.2 och 6.5.5).

En annan princip som upprätthålles inom företagsbeskattningen är att den i möjligaste mån ska var neutral i förhållande till den företagsform som verksamheten bedrivs i.

6.2.2 Kvittning och rullning

Förlustutjämning sker i ett rullande system som innebär att underskott i en förvärvskälla inom inkomstslaget näringsverksamhet får dras av vid beräkningen av inkomsten av samma förvärvskälla närmast följande beskattningsår. All inkomst av näringsverksamhet som bedrivs av en skattskyldig hänförs med några få undantag till en enda förvärvskälla. Kvittningssystemet innebär att underskottsavdrag rullas vidare från ett beskattningsår till nästa till dess full kvittning uppnåtts. Det underskott som fastställs vid en taxering kan på så sätt bestå av ackumulerade underskott från flera beskattningsår, samtidigt som ett redovisat överskott kan ha reducerats av tidigare års underskott. Nedan ges ett exempel på hur ett underskott rullas vidare till dess ett överskott uppstår.

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Verksamhetens resultat aktuellt år	-100	- 50	50	200	300
Inrullat underskott	-	-100	-150	-100	-
Redovisat (ackumulerat) underskott	-100	-150	-100	-	-
Redovisat överskott	-	-	-	100	300

År 1 uppstår ett underskott på 100 i förvärvskällan. Detta underskott rullas vidare till år 2. Även år 2 medför ett underskott på 50. Det ackumulerade underskottet om

150 rullas vidare till år 3. År 3 uppstår ett överskott på 50 som får kvittas mot tidigare års underskott. Det återstående underskottet om 100 rullas vidare till år 4. År 4 ger verksamheten ett överskott på 200. Detta överskott får kvittas mot det inrullande underskottet, vilket innebär att det skattemässiga resultatet uppgår till 100 samtidigt som tidigare års förluster utjämnats. År 5 redovisas ett överskott på 300 som inte påverkas av tidigare års resultat.

Det finns vissa undantag från regeln om att underskott endast får kvittas mot överskott inom samma förvärvskälla. Ett av dessa undantag är nystartad verksamhet, där underskott de fem första åren får kvittas mot tjänsteinkomster. Ett annat undantag är underskott av konstnärlig och litterär verksamhet som också får kvittas mot tjänsteinkomster. Ingen tidsbegränsning gäller dock för kvittning av underskott i sådan verksamhet. Underskott som finns kvar när en förvärvskälla upphör behandlas som en realisationsförlust, vilken får kvittas mot andra kapitalinkomster.

6.3 Företagsstrukturen i Sverige

6.3.1 Mycket stora företag relativt sett vanligare i Sverige

För att närmare beskriva svensk företagsstruktur och dess sammansättning görs en indelning av företag efter antalet anställda. I 6.1 Tabell finns samtliga aktiva fysiska och juridiska personer med, uppdelade efter antal anställda.

Av den totala arbetskraften i företag som bedriver affärsmässig verksamhet är 52 procent anställda i företag med minst 500 anställda, 13 procent är anställda i fö-

retag med mellan 100 och 499 anställda medan 34 procent arbetar i företag med mellan 1 och 99 anställda.¹

Av den totala arbetskraften driver cirka 8 procent företag, antingen som ensamföretagare eller som arbetsgivare. Detta är en högre andel än övriga skandinaviska länder, men betydligt lägre än vad som är fallet i många central och sydeuropeiska länder. I Italien, som med europeiska mått har en hög andel egenföretagare, bedrev 19 procent av arbetskraften egen verksamhet 1999.²

Enligt de årliga undersökningar som tidigare genomfördes av NUTEK, och som numera görs av Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), har andelen utlandsägda företag³ ökat under 1990-talet. De utlandsägda företagens andel av alla anställda i näringslivet uppgick år 2000 till 19 procent. Detta är en ökning med två procent jämfört med 1999 och mer än en fördubbling jämfört med 1990.⁴ Av näringslivets totala nettoomsättning 1997 stod de utlandsägda företagen för 17,6 procent. Motsvarande andel var 1990 11,2 procent.⁵

6.3.2 Olika företagsformer

Näringsverksamhet kan bedrivas av såväl fysiska som juridiska personer. Inkomst av näringsverksamhet har olika omfattning och beräknas på olika sätt beroende på om den skattskyldige är fysisk person, dödsbo eller juridisk person. All verksamhet som bedrivs av juridiska personer hänförs till inkomst av näringsverksamhet och den juridiska personen är skattesubjekt och beskattas själv för inkomsten. Beträffande handelsbolag, kommanditbolag och Europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG), som civilrättsligt är juridiska personer, är det dock delägarna i bolaget som beskattas för näringsverksamhetens resultat. EEIG är en företagsform inom Europeiska unionen (EU). En EEIG kan närmast liknas

6.1 Tabell

Antal företag fördelade efter storlek (antalet anställda), 1994–2000

Number of enterprises according to size (number of employees), 1994–2000

Antal anställda Number of employees	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
0	365 200	366 169	385 634	596 304	607 639	588 720	601 522
1– 4	133 211	138 563	139 581	134 221	140 368	144 829	146 498
5– 9	27 805	29 590	30 553	30 551	31 309	31 773	33 058
10– 19	13 954	14 615	15 282	15 656	16 105	16 587	17 469
20– 49	7 886	8 360	8 895	8 899	9 075	9 462	10 010
50– 99	2 439	2 584	2 666	2 788	2 834	2 878	3 002
100–199	1 202	1 258	1 306	1 319	1 332	1 377	1 432
200–499	821	830	849	847	857	882	911
500–	772	796	805	800	818	830	831
Summa (Total)	553 290	562 765	585 571	791 385	810 337	797 338	814 733

Anm: Tabellen avser aktiva företag. Som aktivt företag räknas i detta sammanhang företag som är registrerat till mervärdesskatt och/eller som arbetsgivare. Den stora ökningen av antalet företag mellan 1996 och 1997 beror till stor del på ändrade regler för mervärdesskatteregistrering (se not 5).

Källa: Statistiska centralbyrån, centrala företags- och arbetsställeregistret

¹ Beräkning efter uppgifter ur Statistiska centralbyråns centrala företags- och arbetsställeregister.

² Rapport från Näringsdepartementet, Benchmarking av näringspolitiken 2001, Ds 2001:20

³ I NUTEKs och ITPS undersökningar räknas ett företag som utlandsägt om minst hälften av aktiernas röstvärde innehas av utländska ägare. Ingar företaget i en svensk koncern räknas företaget som utlandsägt om koncernmodern är utlandsägd.

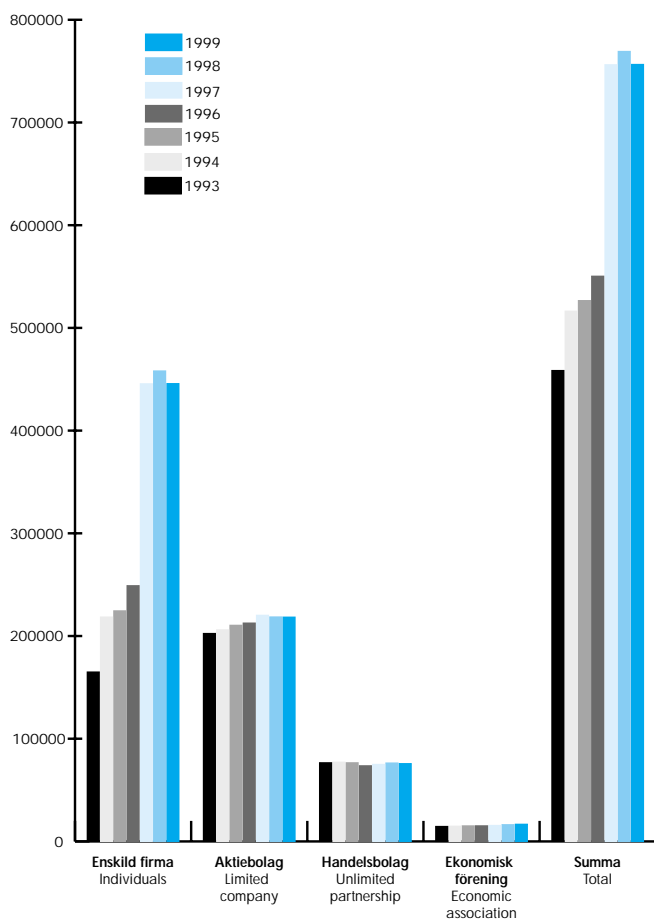
⁴ Institutet för tillväxtpolitiska studier, Utlandsägda företag 2000, S2001:007

⁵ NUTEK/SCB, Utlandsägda företag, ekonomiska uppgifter 1997, NUTEK S 2000:001

6.2 Diagram

Antal aktiva företag för de vanligaste företagsformerna i Sverige, 1993-1999

Number of active companies of the most common legal forms in Sweden, 1993-1999

Anm: Som aktivt företag räknas i detta sammanhang företag som är registrerat till mervärdesskatt och/eller som arbetsgivare. Den stora ökningen av antalet företag mellan 1996 och 1997 beror till stor del på ändrade regler för mervärdesskatte-registrering (se not 5). Sifferunderlaget återfinns i tabellbilagan (6.17 Tabell).

Källa: Statistiska centralbyrån, centrala företags- och arbetsställeregistret.

vid ett handelsbolag över nationsgränserna. Näringsverksamhet bedriven av fysisk person, även kallad enskild näringsverksamhet eller enskild firma, innebär att verksamheten bedrivs av fysisk person i eget namn. Den fysiska personen är skattesubjekt för den enskilda näringsverksamheten och redovisar dess inkomster tillsammans med sina övriga inkomster.

De vanligast förekommande företagsformerna i Sverige är enskild firma, aktiebolag, handelsbolag och ekonomisk förening.

Såsom framgår av 6.2 Diagram är de enskilda firmorna och aktiebolagen de klart dominerande företagsformerna, sett till antalet företag. Antalet aktiva företag har varit relativt konstant de senaste åren.⁶ Den stora ökningen av antalet företag som bedrivs som enskild näringsverksamhet beror till övervägande del på att nya regler för registrering för mervärdesskatt infördes 1997.⁷ Det exakta antalet företag finns i tabellbilagan (6.18 Tabell).

Vad gäller ekonomisk aktivitet är aktiebolagen helt dominerande och svarar för närmare 90 procent av den totala omsättningen inom området näringsverksamhet. Enskild näringsverksamhet, handelsbolag och ekonomiska föreningar svarar för tillsammans fem procent av omsättningen.

6.4 Juridiska personers skatt

6.4.1 Förändringar vid skattereformen

I samband med skattereformen 1990–1991 genomfördes en omfattande förändring av bolagsbeskattningen. Före skattereformen var skattesatsen 52 procent. Samtidigt var möjligheterna till s.k. skattemässiga reserveringar generösa, bl.a. i form av lagernedskrivning och avsättning till resultatutjämningsfond. Utöver bolagsskatten betalade större bolag även en särskild vinstdelningsskatt, vilken uppgick till 20 procent av ett underlag beräknat på särskilt sätt. Bolagsskattesatsen sänktes 1991 till 30 pro-

6.3 Tabell

Total omsättning per företagsform 1997–2000 enligt lämnade momsdeklarationer, mdkr och procent

Total turnover per legal form of enterprise 1997–2000 on the basis of VAT tax returns, BSEK and percent

Företagsform Legal form	1997		1998		1999		2000	
	Omsättning Turnover	Andel Share	Omsättning Turnover	Andel Share	Omsättning Turnover	Andel Share	Omsättning Turnover	Andel Share
Enskild näringsverksamhet (Individuals)	85,9	2,2	49,2	1,2	44,0	1,0	48,0	1,0
Aktiebolag (Limited companies)	3 441,8	87,5	3 732,4	89,5	3 952,1	89,6	4 384,7	88,7
Handelsbolag (Unlimited partnerships)	106,3	2,7	89,7	2,2	87,4	2,0	115,1	2,3
Ekonomisk föreningar (Economic associations)	99,6	2,5	100,1	2,4	103,5	2,3	99,9	2,0
Övriga (Other)	199,7	5,1	198,0	4,7	222,1	5,0	295,9	6,0
Summa (Total)	3 933,30	100,0	4 169,3	100,0	4 409,1	100,0	4 943,6	100,0

Anm: Omsättningen har för enskild näringsverksamhet 1997 beräknats utifrån både lämnade momsdeklarationer och momsredovisningen i inkomstdeklarationen. För efterföljande år avser omsättningen endast uppgifter i lämnade momsdeklarationer.

Källa: Statistiska centralbyrån

⁶ Som aktivt företag räknas i detta sammanhang företag som är registrerat till mervärdesskatt och/eller som arbetsgivare.

⁷ Före 1997 momsregistrerades endast skattskyldiga som redovisade moms i särskild momsdeklaration. Fr.o.m. 1997 registreras samtliga skattskyldiga som redovisar moms.

cent, samtidigt som rätten till lagernedskrivning och andra resultatreglerande åtgärder slopades. Vid samma tidpunkt togs även vinstdelningskatten bort. Skattesatsen sänktes 1995 till den nuvarande nivån, 28 procent.

Den nuvarande svenska nominella bolagsskattesatsen är låg vid en internationell jämförelse. Motsvarande siffror för EU-länderna (vägt genomsnitt) är 37 procent och för USA 35 procent. Den effektiva svenska skattesatsen ligger dock på ungefär samma nivå som genomsnittet i EU-länderna. Den svenska effektiva skattesatsen är 27,5 procent och genomsnittet i EU 26,9 procent.⁸

6.4.2 Möjligheter att påverka resultatet

Efter skattereformen 1990/91 finns egentligen bara två reserveringsmöjligheter av betydelse kvar, periodiseringsfonder och överavskrivningar.

Avsättning till periodiseringsfonder kan göras med upp till 20 procent av bolagets vinst, reserveringen kan sparas i upp till sex år innan den behöver återföras. Beträffande avskrivningar medges skattemässigt en snabbare avskrivningstakt än vad som i de flesta fall är företagsekonomiskt motiverat, varigenom en reservering uppkommer.

Koncernbidrag utgör ytterligare en möjlighet för företag ingående i koncerner att påverka sitt resultat, koncernbidrag är dock inte en reservering. Koncernen utgör inte skattesubjekt i Sverige utan varje enskilt bolag utgör ett självständigt skattesubjekt. För att valet av organisationsform – ett företag eller flera företag i en koncern – inte skall styras av skattereglerna finns särskilda regler som medger att inkomster förs över från ett företag till ett annat genom koncernbidrag. Syftet med reglerna om koncernbidrag är att skattebelastningen för en koncern varken bör vara större eller mindre än om verksamheten hade bedrivits i ett enda bolag.

Sett till totalbelopp var det sammanlagda nettoresultatet före skattemässiga justeringar 515 miljarder kronor taxeringsåret 2000.⁹ Från denna post sker, huvudsakligen skattemässigt betingade, justeringar för att räkna fram den taxerade inkomsten. Totalbeloppen för de största justeringsposterna taxeringsåret 2000 framgår av 6.4 tabell.

Utvidgade reserveringsmöjligheter från och med inkomståret 2001

Möjligheterna att sätta av till periodiseringsfond förstärks från och med 2002 års taxering (inkomståret 2001). För aktiebolag och andra juridiska personer höjs avdragstaket från 20 till 25 procent av inkomsten. Tiden inom vilken återföring av periodiseringsfond ska ske förlängdes från fem till sex år för alla företagsformer från och med 2000 års taxering.

6.4 Tabell

De största justeringsposterna mellan rörelseresultat efter finansnetto och taxerad inkomst vid 2000 års taxering, miljoner kronor

Major adjustment items at assesment 2000, MSEK

Resultatminskning	
<i>Profit reduction/loss increase</i>	
Överavskrivningar	30 587
Avsättning periodiseringsfond	38 209
Lämnade koncernbidrag	177 321
Ej skattepliktiga intäkter, aktieägartillskott	22 837
Ej skattepliktiga intäkter, övrigt	263 827
Underskottsavdrag från tidigare år	227 651
Resultatökning	
<i>Profit increase/loss reduction</i>	
Återföring periodiseringsfond	13 022
Mottagna koncernbidrag	160 094
Ej avdragsgilla kostnader	193 551

Anm: Uppgifterna avser samtliga aktiebolag, bankaktiebolag, sparbanker, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, värdepappersfonder och utländska juridiska personer. Uppgifterna om lämnade och mottagna koncernbidrag lämnas som en upplysningspunkt i inkomstdeklarationen, och har som sådan ingen direkt betydelse för fastställandet av en taxerad inkomst. Koncernbidragen kan därför i tabellen vara underskattade.

Källa: Finansdepartementet, databasen Frida.

6.4.3 Dubbelbeskattning

Med ekonomisk dubbelbeskattning menar man att ett bolag (eller en ekonomisk föreningen) först skall betala skatt för sin vinst. Därefter skall aktie- eller andelsägarna betala skatt på den vinstutdelning som företaget lämnar. Eftersom företag i princip inte får göra avdrag för vinstutdelningen uppkommer dubbelbeskattning. Vid 1995 års taxering var dubbelbeskattningen av svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar i princip avskaffad. Dubbelbeskattningen infördes åter fr.o.m. den 1 januari 1995. Olika invändningar har under årens lopp riktats mot systemet med dubbelbeskattning, och i vissa delar har dessa lett till att regler införts för att lindra effekten av dubbelbeskattningen. Till följd härav medgavs aktiebolag fram t.o.m. utgången av år 1993 avdrag för utdelad vinst genom s.k. Annellavdrag vid utdelning på nyemitterade aktier eller på aktiekapital som tillskjutits vid bolagets bildande. Praktiskt sett innebär dubbelbeskattningen att en bolagsvinst beskattas med 50 procent skatt. Först beskattas hela vinsten med 28 procent bolagsskatt hos bolaget, resterande 72 procent kan delas ut och beskattas då med 30 procent kapitalskatt hos mottagaren (om denne är en fysisk person). Den totala skatten på t.ex. 100 kr blir därmed 49,60 kr ($28 + 0,3 \cdot 72$).

6.4.4 Skatten för juridiska personer 89 miljarder kr 1999

Den totala skatt som debiteras aktiebolag och andra juridiska personer i samband med inkomsttaxeringen uppgick vid 2000 års taxering till cirka 89 miljarder kronor. Detta motsvarar en ökning med 8,4 miljarder kronor jämfört med året innan. Av den totalt debiterade skatten

⁸ Långtidsutredningen 1999/2000, SOU 2000:7

⁹ Finansdepartementet, databasen FRIDA. Resultatet avser nettoresultatet för samtliga aktiebolag, bankaktiebolag, sparbanker, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, värdepappersfonder och utländska juridiska personer.

6.5 Tabell

Översikt av skatteutfallet för juridiska personer 1994–1999, mdkr

Overview of taxes for legal entities 1994–1999, BSEK

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Förändring 98–99 (Change 98–99) mdkr (BSEK) %	
Statlig inkomstskatt (<i>Central government income tax</i>)	36,8	38,7	36,4	46,5	45,8	53,5	+7,7	+16,9
Avkastningsskatt (<i>Yield tax</i>)	6,3	11,5	13,6	12,3	11,9	10,7	-1,2	-10,1
Särskild löneskatt på pensionskostnader (<i>Special tax on pension costs</i>)	5,4	6,5	7,5	8,7	11,2	13,7	+2,5	+22,3
Fastighetsskatt (<i>Real estate tax</i>)	4,2	4,4	9	12,2	11,5	10,1	-1,5	-12,8
Moms, netto (<i>VAT, net</i>)	0,2	0,2	1,1	1,8	1,8	1,9	+0,1	+2,9
ROT-avdrag (<i>Special tax reduction for housing improvements</i>)	-1,5	0	-0,7	-1,4	-1,4	-0,6	+0,8	-56,1
Övrigt (<i>Other</i>)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	+0,0	+20,7
Summa (Total)	51,5	61,4	66,9	80,3	80,9	89,4	+8,4	+10,4

Källa: RSV:s debiteringsstatistik.

svarar statlig inkomstskatt (bolagsskatt) för 53,5 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 60 procent. Bolagsskatten har mellan 1998 och 1999 ökat med 7,7 miljarder kronor, eller 16,9 procent. De allra största företagen svarar för en relativt sett stor andel av de totala skattein-

komsterna. Exempelvis står de tio företag som betalar mest skatt ensamma för närmare 30 procent av den totala bolagsskatten. Detta innebär samtidigt att enskilda tillfälliga händelser kan inverka märkbart på bolagsskatten. Ett exempel på detta är att statens utförsäljning av

6.6 Tabell

Juridiska personers skatt fördelad efter juridisk form, 1999, mkr

Legal entities' tax by legal form, 1999, MSEK

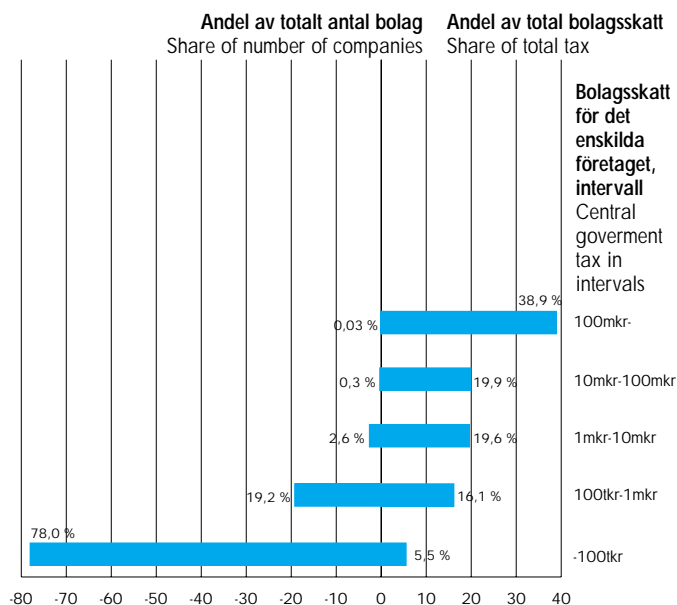
Juridisk form	Antal	Statlig inkomstskatt	Avkastnings-skatt	Särskild löneskatt på pensionskostnader	Fastighets-skatt	Moms, netto	ROT-avdrag	Övrigt	Slutlig skatt	Andel av slutlig skatt
Legal form	Number of entities	Central government income tax	Yield tax	Special tax	Real estate tax	Vat, net	Special tax reduction for housing improvements	Other	Total tax	Share of total tax
Aktiebolag (<i>limited companies</i>)	258 414	44 664	653	9 786	6 120	1 758	399	0	62 583	70,0
Bankaktiebolag och sparbanker (<i>bank companies and savings banks</i>)	139	5 303	45	195	29	0	0	0	5 572	6,2
Försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag (<i>insurance companies</i>)	417	371	8 586	140	380	0	12	0	9 465	10,6
Ekonomiska föreningar (<i>economic associations</i>)	9 558	385	17	137	114	10	5	0	658	0,7
Handelsbolag (<i>unlimited partnerships</i>)	128 824	0	1	98	869	0	0	0	968	1,1
Utländska juridiska personer (<i>foreign legal entities</i>)	1 070	204	0	40	8	1	0	0	252	0,3
Bostadsrätts- och samfällighetsföreningar (<i>tenant-owners' associations etc</i>)	21 197	222	0	3	2 017	51	162	0	2 133	2,4
Ideella föreningar (<i>non-profit associations</i>)	58 535	1 477	72	218	85	19	3	82	1 949	2,2
Stiftelser (<i>foundations</i>)	22 686	787	783	78	188	12	23	79	1 903	2,1
Statliga och kyrkliga enheter, kommuner och andra offentliga organisationer (<i>government owned entities</i>)	2 681	47	6	2 989	214	3	4	0	3 257	3,6
Övriga (<i>others</i>)	3 460	4	525	40	42	0	0	0	611	0,7
Summa (total)	506 981	53 464	10 689	13 725	10 066	1 855	609	162	89 350	100,0

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt

6.7 Diagram

Fördelning av statlig inkomstskatt (bolagsskatt) för aktiebolag 1999, andel av total skatt och andel av totalt antal bolag

Division of taxes for limited companies 1999, share of total tax and share of total number

Ann: Som aktiebolag räknas här samtliga aktiebolag, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, bankaktiebolag och sparbanker. Sifferunderlaget återfinns i tabellbilagan (6.19 Tabell).

Källa: Riksskatteverket, Statistikdatabasen GIN-skatt.

aktieinnehavet i ett större läkemedelsföretag svarar för 3 miljarder av den totala ökningen av bolagsskatten.¹⁰

Avkastningsskatten, som betalas av försäkringsbolag och pensionssparinstitut (se kapitel 4), minskade med 1,2 miljarder kronor mellan 1998 och 1999. Underlaget för avkastningsskatt är en schablonberäknad avkastning, som bestäms av livförsäkringsföretagens förmögenhet och nivån på statslåneräntan. Minskningen av avkastningsskatten förklaras av att statslåneräntan under åren före beskattningsåret sjunkit kontinuerligt.

Den särskilda löneskatten, som företagen betalar på avsättningar till de anställdas pensioner, ökade med 2,5 miljarder kronor mellan de två senaste åren. Ökningen förklaras till största delen av lönesummans utveckling och endast till mindre del av höjda skattesatser.

Fastighetsskatten för juridiska personer har mellan 1998 och 1999 minskat med 1,5 miljarder kronor. Minskningen beror i huvudsak på sänkta skattesatser (se kapitel 4).

Aktiebolagen svarar för 70 procent av den totala skatten

Av den totala skatten svarar aktiebolagen för den största delen, 70 procent. Tillsammans med banker och försäkringsbolag står aktiebolagen för 87 procent av skatteinkomsterna.

Avkastningsskatten betalas till största delen av försäk-

ringsföretagen, medan den särskilda löneskatten till stor del betalas av aktiebolagen samt av myndigheter och andra offentliga organisationer, d.v.s. stora arbetsgivare. De totala inkomsterna av fastighetsskatt härrör i huvudsak från aktiebolag och bostadsrättsföreningar.

Som tidigare nämnts står ett fåtal stora bolag för en mycket stor andel av den totala bolagsskatten. I 6.7 Diagram har samtliga aktiebolag, inklusive banker och försäkringsföretag, indelats i intervaller efter hur mycket de betalade i bolagsskatt för inkomståret 1999. Av diagrammet framgår att en mycket liten andel av alla bolag, 0,03 procent, betalade 100 mkr eller mer i bolagsskatt, samtidigt som den sammanlagda bolagsskatten för dessa utgjorde cirka 39 procent av den totala. Andelen bolag som betalade 100 tkr eller mindre i bolagsskatt utgjorde 78 procent av totala antalet bolag. Den sammanlagda bolagsskatten för dessa utgjorde drygt 5 procent av den totala.

De exakta sifferuppgifterna finns i tabellbilagan (6.19 Tabell).

6.8 Tabell

Redovisade över- och underskott (ackumulerat) i olika intervaller, antal bolag, andelar samt totala summor, 1999

Assessed surpluses and deficits (accumulated) for limited companies in different intervals, number of companies, shares and amounts, 1999

	Antal Number	Andel, % Share, %	Summa taxerad inkomst, mkr Assessed income, MSEK	Andel % Share %
Taxerat överskott <i>Assessed surplus</i>				
1 kr - 10 tkr	27 396	18,0	95	0,0
10 tkr - 100 tkr	54 579	35,8	2 416	1,3
100 tkr - 1 mkr	56 281	36,9	18 367	9,6
1 mkr - 5 mkr	11 213	7,3	23 180	12,1
5 mkr - 10 mkr	1 568	1,0	10 881	5,7
10 mkr - 50 mkr	1 248	0,8	25 061	13,1
50 mkr - 100 mkr	154	0,1	10 519	5,5
100 mkr - 1 mdkr	153	0,1	36 815	19,2
1 mdkr -	18	0,0	64 222	33,5
Totalt	152 610	100,0	191 556	100,0
Taxerat underskott (ackumulerat) <i>Assessed deficit (accumulated)</i>				
1 kr - 10 tkr	15 057	19,0	49	0,0
10 tkr - 100 tkr	27 428	34,6	1 196	0,5
100 tkr - 1 mkr	27 424	34,6	9 093	3,5
1 mkr - 5 mkr	6 168	7,8	13 315	5,1
5 mkr - 10 mkr	1 169	1,5	8 229	3,2
10 mkr - 50 mkr	1 423	1,8	30 097	11,6
50 mkr - 100 mkr	257	0,3	18 024	6,9
100 mkr - 1 mdkr	275	0,3	71 762	27,6
1 mdkr -	31	0,0	108 229	41,6
Totalt	79 232	100,0	259 993	100,0
Nollresultat Zero result	0	27 126	10,5	0
				Andel total Share of total

Ann: I tabellen ingår samtliga aktiebolag, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, bankaktiebolag och sparbanker som lämnat en inkomstdeklaration taxeringsåret 2000.

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt.

¹⁰ 2001 års ekonomiska vårproposition, 2000/01:100

Få företag står för större delen av överskottet

Av 6.8 Tabell framgår fördelningen av redovisade över- respektive underskott för samtliga aktiebolag inklusive banker och försäkringsföretag som lämnat en inkomstdeklaration för inkomståret 1999. Av alla bolag redovisar cirka 59 procent överskott, medan cirka 31 procent redovisar underskott. Resterande 10 procent redovisar ett nollresultat. De senare är till största delen bolag som bildats men ännu inte påbörjat någon verksamhet eller bolag som upphört med en tidigare bedriven verksamhet.

Det tidigare beskrivna förhållandet att ett fåtal mycket stora företag betalar en stor del av den totala bolagskatten framgår även här. Cirka 75 procent av det totala taxerade överskottet är hänförligt till ett fåtal mycket stora företag, vilka tillsammans utgör cirka två procent av antalet bolag som redovisar överskott. Fördelningen av de samlade underskotten har en liknande struktur. Som förklarats i avsnitt 6.2.2. är dock en skillnad mellan redovisade underskott och överskott att de förra i många fall är ackumulerade underskott. Ett underskott som uppstår vid taxeringen får, om det inte kan kvittas mot en vinst, rullas vidare till kommande års taxeringar för att kvittas mot eventuella framtida överskott.

Aktiebolagens samlade överskott uppgick inkomståret 1999 till 192 miljarder kronor. Av 6.9 Tabell framgår den branschvisa fördelningen av det sammanlagda överskottet. Bland huvudgrupperna återfinns det största överskottet bland företag som ägnar sig åt fastighetsförvaltning och olika former av företagstjänster. Dessa 44 913 företag redovisar ett sammanlagt överskott om närmare 50 miljarder kronor, eller 26 procent av det totala överskottet. Tillverkningsföretagen, som uppgår till 17 654 i antal, har ett sammanlagt överskott om 34 miljarder kronor. Även finans- och försäkringsföretag har ett relativt sett stort samlat överskott, 38 miljarder kronor. Detta motsvarar ett genomsnitt på drygt 12 miljoner kronor för de 3 061 företagen.

Aktiebolagens ackumulerade underskott uppgick inkomståret 1999 till 260 miljarder kronor. Företagen inom huvudgruppen fastighetsförvaltning och andra företagstjänster uppvisar det största samlade underskottet, 80 miljarder kronor. Det näst största samlade underskottet har företag som ägnar sig åt transporter eller lagringsverksamhet. Det sammanlagda underskottet uppgår för dessa till 70 miljarder kronor. I denna grupp ingår även allmänna kollektivtrafikföretag, vilka tillsammans står för närmare tre fjärdedelar av det samlade underskottet. Förklaringen till det relativt sett stora underskottet för dessa företag är att de i regel är delvis skattefinansierade.

6.5 Fysiska personer som näringsidkare

Fysiska personer kan bedriva näringsverksamhet direkt, som enskild näringsverksamhet, eller indirekt via handelsbolag. Inkomster från näringsverksamhet som bedrivs av en fysisk person beskattas på i princip samma

sätt som övriga förvärvsinkomster. Detta innebär att kommunal och statlig inkomstskatt utgår på inkomsten samt att allmän pensionsavgift påförs. Liksom lön från anställning påförs inkomster av näringsverksamhet socialavgifter (egenavgifter) alternativt särskild löneskatt. Den del av överskottet som kvarstår i verksamheten eller är att betrakta som avkastning på kapitalet beskattas däremot på särskilt sätt (se vidare avsnitten 6.5.3 och 6.5.4)

6.5.1 Antalet näringsidkare

Antalet fysiska personer som bedriver näringsverksamhet kan beräknas på olika sätt. I 6.3 Tabell ingår endast enskilda näringsidkare som redovisar moms i särskild skattedeklaration, d.v.s. näringsidkare med en omsättning överstigande en miljon kronor. Beaktar man istället hur många fysiska personer som redovisat någon typ av enskild näringsverksamhet, oavsett omfattning blir antalet cirka 560 000. Vidare så finns det cirka 115 000 fysiska personer som redovisar inkomst av näringsverksamhet i sin egenskap av delägare i handelsbolag, vissa av dessa ingår även i gruppen som redovisar inkomst av enskild näringsverksamhet.

6.5.2 Redovisat resultat

Inkomst av näringsverksamhet delas för fysiska personer in i aktiv respektive passiv verksamhet. Till aktiv näringsverksamhet hänförs inkomst där den fysiska personen själv är verksam i viss omfattning. På inkomst av aktiv näringsverksamhet betalas egenavgifter med 31,25 procent (1999) och på inkomst av passiv näringsverksamhet betalas särskild löneskatt med 24,26 procent (1999). Näringsidkare som fyllt 65 år betalar särskild löneskatt istället för egenavgifter oavsett typ av verksamhet.

Som framgår av 6.10 Tabell redovisar 57 procent av de enskilda näringsidkarna överskott av sin verksamhet, medan 43 redovisar underskott. Bland fysiska personer som är delägare i handelsbolag är det en något högre andel som redovisar överskott, 63 procent, och följaktligen en något mindre andel som redovisar underskott, 37 procent.

Av 6.11 tabell framgår att fördelningen av de totala inkomsterna (beräknade som absolutbelopp) på över- och underskott har ungefär samma fördelning som antalet näringsidkare. En större andel av överskotten är däremot redovisade som aktiv näringsverksamhet.

I 6.12 Tabell visas fördelningen av över- och underskott för aktiva respektive passiva näringsidkare efter olika intervall. Av tabellen framgår att 46 procent av de aktiva näringsidkarna redovisar ett överskott mindre än 50 000 kronor. Deras sammanlagda överskott motsvarar 9 procent av det totala överskottet för aktiva näringsidkare. Motsvarande andelar för passiva näringsidkare är 88 respektive 32 procent. Elva procent av de aktiva näringsidkarna redovisar ett överskott som överstiger 200 000 kronor. Det sammanlagda överskottet för dem motsvarar 35 procent av det totala överskottet för aktiva näringsidkare. Motsvarande andelar för passiva näringsidkare är 2 respektive 32 procent. Även underskotten har en liknande fördelning. Både vad gäller aktiva och passiva

6.9 Tabell

Redovisat resultat aktiebolag 1999 fördelat efter SNI*, mkr

Assessed income for limited companies 1999 according to SNI*, MSEK

SNI	Verksamhet Economic activity	Taxerat överskott		Taxerat underskott (ackumulerat)	
		Antal Number	Belopp Amount	Antal Number	Belopp Amount
01–05	Jord-, skogsbruk och fiske (<i>agriculture, forestry and fishing</i>)	4 119	3 523	1 957	1 242
10–14	Gruvbrytning och utvinning av mineraler (<i>mining</i>)	273	382	132	311
15–37	Tillverkning (<i>manufacturing</i>)	17 654	34 399	8 044	24 803
Varav:	15–16 Livsmedels- och dryckesvarufremställning	980	3 947	612	856
	17–19 Textil- och beklädnadsvarutillverkning; tillverkning av lädervaror	621	487	309	134
	20 Trävarutillverkning	1 394	1 091	776	1 045
	21 Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning	208	1 939	97	1 019
	22 Förlagsverksamhet; grafisk produktion och reproduktion av inspelningar	2 824	2 136	1 436	1 975
	23 Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle	16	47	10	828
	24 Kemikalier och kemiska produkter	349	1 488	230	2 186
	25–26 Gummi- och plastvaror; icke metalliska mineraliska produkter (t ex glas)	1 273	2 643	439	1 136
	27–28 Metallframställning och metallvarutillverkning	4 335	4 481	1 370	1 990
	29 Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning	2 177	3 305	880	1 971
	30 Kontorsmaskiner och datorer	177	288	93	394
	31 Andra elektriska maskiner och artiklar	592	1 023	231	620
	32 Teleprodukter	232	6 556	134	793
	33 Precisionsinstrument, medicinska och optiska instrument samt ur	749	1 676	544	1 742
	34–35 Transportmedel	713	2 237	369	7 668
	36–37 Möbler m m samt återvinning	1 014	1 055	514	446
40–41	El-, gas-, värme- och vattenförsörjning (<i>electricity, gas, heating and water supply</i>)	566	7 926	234	886
45	Byggnadsverksamhet (<i>construction</i>)	14 762	5 025	5 731	3 301
50–52	Parti- och detaljhandel; reparation av fordon, hushålls- och personliga artiklar (<i>wholesale and retail trade, repair business</i>)	35 731	30 715	18 488	23 860
Varav:	50 Handel med och service av motorfordon; detaljhandel med drivmedel	5 429	3 081	2 425	1 849
	51 Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	16 181	20 345	8 483	17 919
	52 Detaljhandel utom med motorfordon; reparation av hushållsartiklar	14 121	7 289	7 580	4 092
55	Hotell- och restaurangverksamhet (<i>hotels and restaurants</i>)	3 831	1 299	3 429	1 727
60–64	Transport, lagringsverksamhet och kommunikation (<i>transport, storage business and communication</i>)	9 631	9 257	3 842	70 367
Varav:	60 Landtransport; transport i rörsystem	7 506	1 416	2 375	52 615
	61 Sjötransport	265	236	243	8 882
	62 Lufttransport	83	204	60	533
	63 Stödtjänster till transport; resebyråverksamhet	1 604	1 294	998	1 862
	64 Post- och telekommunikationer	173	6 106	166	6 474
65–67	Finans- och försäkringsverksamhet (<i>finance and insurance</i>)	3 061	37 581	1 967	28 401
Varav:	651 Bankverksamhet	105	19 317	24	1 372
	652 Annan finansförmedling	895	13 512	619	9 921
	66 Försäkring och pensionsfondsverksamhet utom obligatorisk socialförs.	85	1 036	69	5 280
	67 Stödtjänster till finansiell verksamhet	1 976	3 716	1 255	11 827
70–74	Fastighetsförvaltning, uthyrning och företagsservice (<i>real estate and business service, rental business</i>)	44 913	49 504	22 138	80 303
Varav:	70 Fastighetsverksamhet	8 260	17 105	5 500	34 201
	71 Uthyrning av fordon och maskiner samt av artiklar för personligt bruk	1 680	1 906	929	1 777
	72 Databehandlingsverksamhet	5 369	4 591	2 337	4 574
	73 Forskning och utveckling	591	3 457	518	2 386
	74 Andra företagstjänster	29 013	22 445	12 854	37 365
75	Samhällsförvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring (<i>community service</i>)	100	44	61	151
80	Utbildning (<i>education</i>)	1 374	435	759	797
85	Hälso- och sjukvård, sociala tjänster, veterinärverksamhet (<i>health care, social service, veterinary activities</i>)	4 228	1 219	1 273	652
90–93	Andra samhälls- och personliga tjänster (<i>other community and personal services</i>)	4 078	1 409	2 675	9 101
95	Privata hushållstjänster (<i>services in households</i>)	5	0	9	10
99	Verksamhet i internationella organisationer, ambassader o dyl (<i>international organizations, embassies etc</i>)	3	1	1	1
0	SNI-saknas (<i>companies without SNI</i>)	8 281	8 838	8 492	14 082
Varav:	Större bolag* i koncern som ej självt bedriver verksamhet, t ex förvaltningsbolag	11	4 911
Totalt		152 610	191 556	79 232	259 993

Anm: I tabellen ingår samtliga aktiebolag, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, bankaktiebolag och sparbanker som taxeringsåret 2000 lämnat en inkomstdeklaration med ett skattemässigt resultat skilt från noll.

* Näringsgrensklassificering enl. svensk standard för näringsgrensindelning 1992 (SNI 92) (classification by economic activity according to SNI, the Swedish version of NACE Rev 1)

**som "större bolag" räknas bolag med ett redovisat överskott om minst 100 mkr.

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt.

6.10 Tabell

Enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag (fysiska personer) indelade efter verksamhetens art och redovisat resultat, antal och andel, 1999

Individuals with business activity according to type of business activity and income (surplus and deficit), total number and percent, 1999

	Enskilda näringsidkare Individuals		Delägare i handelsbolag Partner in unlimited partnership	
	Antal Number	Andel Share	Antal Number	Andel Share
Överskott (<i>Surplus</i>)	319 778	57	72 132	63
varav aktiv (<i>active</i>)	236 895	42	61 185	53
varav passiv (<i>passive</i>)	82 883	15	10 947	9
Underskott (<i>ackumulerat</i>) (<i>Deficit [accumulated]</i>)	239 218	43	43 187	37
varav aktiv (<i>active</i>)	109 447	20	26 317	23
varav passiv (<i>passive</i>)	129 771	23	16 870	15
Summa (Total)	558 996	100	115 319	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt

6.11 Tabell

Över- och underskott för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag indelade efter verksamhetens art, 1999, mkr

Surplus and deficit for individuals with business activity according to type of business activity, 1999, MSEK

	Enskilda näringsidkare Individuals		Delägare i handelsbolag Partner in unlimited partnership	
	Inkomst Income	Andel Share	Inkomst Income	Andel Share
Överskott (<i>Surplus</i>)	22 663	59	5 479	67
varav aktiv (<i>active</i>)	20 403	53	5 180	63
varav passiv (<i>passive</i>)	2 260	6	299	4
Underskott (<i>ackumulerat</i>) (<i>Deficit [accumulated]</i>)	15 730	41	2 755	33
varav aktiv (<i>active</i>)	9 351	24	1 785	22
varav passiv (<i>passive</i>)	6 379	17	970	12
Summa (absolutbelopp) (Total [absolute value])	38 393	100	8 233	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt

6.12 Tabell

Redovisad inkomst av enskild näringsverksamhet 1999 i intervall, antal personer samt totalsumma i intervallet, mkr

Assessed income for individuals with business 1999 in intervals, number of individuals and total income per interval, MSEK

Intervall, inkomst av närings-verksamhet, tkr Intervals, income from business activity, KSEK	Aktiv näringsverksamhet Persons actively involved in the business				Passiv näringsverksamhet Persons not actively involved in the business				Summa aktiv och passiv näringsverksamhet Total, persons actively involved and persons not actively involved in the business			
	Antal Number	Andel Share %	Inkomst, mkr Income, MSEK	Andel Share %	Antal Number	Andel Share %	Inkomst, mkr Income, MSEK	Andel Share %	Antal Number	Andel Share %	Inkomst, mkr Income, MSEK	Andel Share %
Överskott (surplus)												
0,001– 10	47 549	20	163	1	47 013	57	131	6	94 562	30	294	1
10– 50	61 439	26	1 716	8	25 447	31	597	26	86 886	27	2 313	10
50–100	47 004	20	3 446	17	5 840	7	406	18	52 844	17	3 852	17
100–150	33 571	14	4 113	20	2 010	2	244	11	35 581	11	4 357	19
150–200	22 314	9	3 829	19	936	1	161	7	23 250	7	3 990	18
200–250	13 248	6	2 974	15	529	1	117	5	13 777	4	3 091	14
250–300	5 617	2	1 526	7	295	0	81	4	5 912	2	1 607	7
300–	6 153	3	2 635	13	813	1	524	23	6 966	2	3 158	14
Totalt	236 895	100	20 403	100	82 883	100	2 260	100	319 778	100	22 663	100
Underskott (ackumulerat) (deficit [accumulated])												
0,001– 10	29 488	27	115	1	54 630	42	199	3	84 118	35	315	2
10– 50	37 783	35	983	11	46 111	36	1 133	18	83 894	35	2 116	13
50–100	17 825	16	1 278	14	15 214	12	1 074	17	33 039	14	2 352	15
100–150	8 578	8	1 050	11	5 887	5	715	11	14 465	6	1 765	11
150–200	4 971	5	861	9	2 854	2	492	8	7 825	3	1 353	9
200–250	3 050	3	681	7	1 563	1	349	5	4 613	2	1 030	7
250–300	2 085	2	570	6	905	1	247	4	2 990	1	818	5
300–	5 667	5	3 813	41	2 607	2	2 168	34	8 274	3	5 982	38
Totalt	109 447	100	9 351	100	129 771	100	6 379	100	239 218	100	15 730	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt.

va näringsidkare har en majoritet ett underskott mindre än 50 000 kronor, medan den totala andelen av underskotten för dessa endast utgör en mindre del.

I 6.13 Tabell visas fördelningen av över- och underskott för aktiva respektive passiva delägare i handelsbo-

lag efter olika intervall. Fördelningen skiljer sig inte nämnvärt från motsvarande fördelning för enskilda näringsidkare. En mycket stor andel av både aktiva och passiva delägare, 48 respektive 87 procent, redovisar ett överskott mindre än 50 000 kronor. De som redovisar ett

6.13 Tabell

Handelsbolagsdelägares redovisade inkomst av näringsverksamhet 1999 i intervall, antal personer samt totalsumma i intervallet, mkr

Assessed income for partners in unlimited partnerships 1999, number of individuals and total income per interval, MSEK

Intervall, inkomst av näringsverksamhet, mkr Intervals, income from business activity, KSEK	Aktiva delägare				Passiva delägare				Summa aktiva och passiva delägare			
	Partners in unlimited partnerships actively in the business				Partners in unlimited partnerships not actively in the business				Total, partners actively involved and partners not actively involved in the business			
	Antal	Andel	Inkomst, mkr	Andel	Antal	Andel	Inkomst, mkr	Andel	Antal	Andel	Inkomst, mkr	Andel
	Number	Share	Income, MSEK	Share	Number	Share	Income, MSEK	Share	Number	Share	Income, MSEK	Share
Överskott (surplus)												
0,001- 10	14 227	23	47	1	6 640	61	18	6	20 867	29	65	1
10- 50	15 296	25	418	8	2 901	27	68	23	18 197	25	486	9
50-100	11 288	18	828	16	800	7	56	19	12 088	17	884	16
100-150	8 258	13	1 016	20	251	2	31	10	8 509	12	1 046	19
150-200	5 342	9	922	18	119	1	20	7	5 461	8	943	17
200-250	3 554	6	798	15	88	1	20	7	3 642	5	818	15
250-300	1 603	3	437	8	44	0	12	4	1 647	2	449	8
300-	1 617	3	714	14	104	1	75	25	1 721	2	788	14
Totalt	61 185	100	5 180	100	10 947	100	299	100	72 132	100	5 479	100
Underskott (ackumulerat) (deficit [accumulated])												
0,001- 10	9 981	38	35	2	7 558	45	26	3	17 539	41	61	2
10- 50	8 809	33	219	12	5 874	35	140	14	14 683	34	360	13
50-100	3 264	12	233	13	1 620	10	115	12	4 884	11	347	13
100-150	1 539	6	187	10	614	4	75	8	2 153	5	262	9
150-200	813	3	140	8	373	2	65	7	1 186	3	206	7
200-250	541	2	121	7	180	1	40	4	721	2	161	6
250-300	318	1	87	5	149	1	41	4	467	1	128	5
300-	1 052	4	762	43	502	3	469	48	1 554	4	1 231	45
Totalt	26 317	100	1 785	100	16 870	100	970	100	43 187	100	2 755	100

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt.

överskott om minst 200 000 kronor utgör bland de aktiva delägarna 12 procent, och bland de passiva 2 procent. Även bland handelsbolagsdelägarna har majoriteten ett underskott mindre än 50 000 kronor.

I 6.14 Tabell har det totala överskottet för enskilda näringsidkare som aktivt bedriver näringsverksamhet fördelats efter bransch. Den största gruppen är näringsidkare som bedriver antingen jordbruks-, skogsbruks eller fiskeriverksamhet. Dessa är 44 970 till antalet och har ett sammanlagt överskott om 3,3 miljarder kronor, vilket motsvarar ett genomsnitt på cirka 73 000 kr. En annan stor grupp är näringsidkare med en verksamhet som erbjuder olika slags tjänster gentemot andra företag, "andra företagstjänster". Det sammanlagda överskottet för dessa 24 288 näringsidkare uppgår till 2,6 miljarder kronor, vilket motsvarar ett genomsnitt på cirka 108 000 kronor. En stor grupp, 61 350 st., har inte tilldelats någon branschkod. Det kan finnas många orsaker till att sådan saknas. Normalt åsätts branschcoden i samband med F-skatte- eller momsregistrering. En grupp näringsidkare som inte alltid har F-skatt eller är registrerade till moms, men ändå kan redovisa skattepliktig intäkt eller moms, är sådana med ojämna inkomster. Exempelvis kan mindre skogsägare ett enskilt år, när avverkning skett, redovisa ett stort överskott, medan föregående år inte medfört några intäkter alls. Dessa är inte alltid F-skatte- eller momsregistrerade utan redovisar intäkter och moms när betalningarna flyter in.

I likhet med fördelningen av överskottet återfinns det största samlade underskottet i gruppen näringsidkare med verksamhet inom jordbruk, skogsbruk eller fiskeriverksamheten. Dessa är 33 245 till antalet. En annan stor grupp med underskott är näringsidkare inom handeln, 9 970 st.

6.5.3 Expansion med lågbeskattade medel

I inledningen till detta avsnitt förklarades att näringsverksamhet som bedrivs av en fysisk person och handelsbolagsdelägares del av bolagets vinst beskattas på samma sätt som andra förvärvsinkomster. Detta innebär att företagsinkomsterna för fysiska personer, till skillnad mot för aktiebolag och andra juridiska personer, beskattas progressivt, med en högsta marginalskatt om cirka 65 procent. Det betyder i sin tur att den del av företagsinkomsten som inte konsumeras, utan istället får kvarstå i verksamheten, beskattas högre hos fysiska än hos juridiska personer. Från och med 1994 infördes de s.k. expansionsmedlen för att komma till rätta med denna neutralitetsbrist.

Expansionsmedlen ska motsvara den del av företagsinkomsten som får stanna i företaget och verka där. På denna del motsvarar skattenivån företagssektorn i övrigt, d.v.s. en skattesats om 28 procent. Detta går till på så sätt att avsättningen till expansionsmedel är avdragsgill mot inkomsten av näringsverksamhet. Istället beskattas expansionsmedlen med en särskild skatt, statlig

6.14 Tabell

Redovisat resultat av aktiv näringsverksamhet för fysiska personer 1999 efter SNI*, mkr

Assessed income for individuals actively involved in business 1999 according to SNI*, MSEK

SNI	Verksamhet Economic activity	Taxerat överskott Assessed surplus		Taxerat underskott (ackumulerat) Assessed deficit (accumulated)	
		Antal Number	Belopp Amount	Antal Number	Belopp Amount
01–05	Jord-, skogsbruk och fiske (<i>agriculture, forestry and fishing</i>)	44 970	3 298	33 245	3 633
10–14	Gruvbrytning och utvinning av mineraler (<i>mining</i>)	78	9	13	2
15–37	Tillverkning (<i>manufacturing</i>)	10 773	1 012	3 647	274
Varav:	15 Livsmedels- och dryckesvarufremställning	531	49	174	18
17–19	Textil- och beklädnadsvarutillverkning; tillverkning av lädervaror	1 169	66	614	39
20	Trävarutillverkning	1 614	139	508	51
21	Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning	28	3	13	0
22	Förlagsverksamhet; grafisk produktion och reproduktion av inspelningar	1 155	104	566	45
23	Stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle	1	0	2	0
24	Kemikalier och kemiska produkter	54	5	39	4
25–26	Gummi- och plastvaror; icke metalliska mineraliska produkter (t ex glas)	588	46	213	11
27–28	Metallframställning och metallvarutillverkning	2 230	270	410	28
29	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning	864	118	190	13
30	Kontorsmaskiner och datorer	30	3	19	1
31	Andra elektriska maskiner och artiklar	148	19	50	3
32	Teleprodukter	76	9	30	2
33	Precisionsinstrument, medicinska och optiska instrument samt ur	273	32	71	5
34–35	Transportmedel	385	39	108	12
36–37	Möbler m m samt återvinning	1 627	109	640	41
40–42	El-, gas-, värme- och vattenförsörjning (<i>electricity, gas, heating and water supply</i>)	34	3	21	5
45	Byggnadsverksamhet (<i>construction</i>)	18 701	2 300	2 314	205
50–52	Parti- och detaljhandel; reparation av fordon, hushålls- och personliga artiklar (<i>wholesale and retail trade, repair business</i>)	23 436	1 981	9 970	928
Varav:	50 Handel med och service av motorfordon; detaljhandel med drivmedel	4 894	467	1 515	164
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	4 966	491	2 116	182
52	Detaljhandel utom med motorfordon; reparation av hushållsartiklar	13 576	1 023	6 339	582
55	Hotell- och restaurangverksamhet (<i>hotels and restaurants</i>)	5 284	413	1 405	165
60–64	Transport, lagringsverksamhet och kommunikation (<i>transport, storage business and communication</i>)	12 856	1 939	1 049	108
65–67	Finans- och försäkringsverksamhet (<i>finance and insurance</i>)	168	17	38	3
70–74	Fastighetsförvaltning, uthyrning och företagservice (<i>real estate and business service, rental business</i>)	31 910	3 491	8 346	849
Varav:	70 Fastighetsverksamhet	3 044	328	1 490	457
71	Uthyrning av fordon och maskiner samt av artiklar för personligt bruk	584	52	307	29
72	Databehandlingsverksamhet	3 775	471	1 137	41
73	Forskning och utveckling	219	15	105	9
74	Andra företagstjänster	24 288	2 626	5 307	314
75	Samhällsförvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring (<i>community service</i>)	139	11	26	1
80	Utbildning (<i>education</i>)	1 986	178	579	23
85	Hälsa- och sjukvård, sociala tjänster, veterinärverksamhet (<i>health care, social service, veterinary activities</i>)	6 021	729	1 107	55
90–93	Andra samhälleliga och personliga tjänster (<i>other community and personal services</i>)	19 130	1 478	4 462	282
95	Privata hushållstjänster (<i>services in households</i>)	57	5	7	0
	Övrigt (<i>other activities</i>)	2	0	1	0
0	SNI-saknas (<i>companies without SNI</i>)	61 350	3 539	43 217	2 818
Totalt		236 895	20 403	109 447	9 351

Anm: I tabellen ingår samtliga enskilda näringsidkare som redovisat ett skattemässigt resultat skillt från noll.

* Näringsgrensklassificering enl. svensk standard för näringsgrensindelning 1992 (SNI 92) (classification by economic activity according to SNI, the Swedish version of NACE Rev 1)

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt.

expansionsmedelsskatt, som uppgår till 28 procent.

En återföring av expansionsmedel innebär att hela eller en del av tidigare avsatt belopp återförs till beskattning som inkomst näringsverksamhet, samtidigt återfås motsvarande expansionsmedelsskatt. Expansionsmedlen kan även återföras under en förlustsituation. Då utgår ingen statlig eller kommunal inkomstskatt på det återförda beloppet. Samtidigt ger återföringen ett likvidi-

tetstillskott i förlustsituationen, eftersom expansionsmedelsskatten ändå återbetalas.

Under de sex år som möjligheterna till avsättning till expansionsmedel har funnits har 16,2 miljarder satts av till expansionsmedel, av dessa har 5,5 miljarder återförts, vilket betyder att den ackumulerade nettoavsättningen uppgår till 10,7 miljarder kronor (6.15 Tabell).

6.15 Tabell

Expansionsmedel, antal näringsidkare samt totala belopp i mkr, 1994–1999

Funds retained for expansion, number of individuals and total amount MSEK, 1994–1999

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Avsättning						
Funds retained for expansion						
Antal (Number)	52 930	46 311	40 648	43 526	37 311	34 270
Belopp (Amounts)	3 507	2 660	2 359	2 742	2 333	2 561
Återföring						
Reverse allocation						
Antal (Number)	0	16 319	22 339	23 681	27 056	28 325
Belopp (Amounts)	0	634	914	1 047	1 445	1 448
Årsnetto (Year net)	3 507	2 027	1 444	1 695	888	1 113
Ackumulerat (Accumulated)	3 507	5 534	6 978	8 673	9 561	10 674

Källa: 1994–97 V-stat, 1998–99 statistikdatabasen GIN-skatt

6.16 Tabell

Räntefördelning, antal näringsidkare samt totala belopp i mkr, 1994–1999

Adjustment for interest distribution between capital income and business income, number of individuals and total amount MSEK, 1994–1999

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Positiv räntefördelning						
<i>Positive interest distribution</i>						
Antal näringsidkare (Number of individuals)	104 006	134 197	144 327	140 830	138 122	134 770
Belopp i mkr, (Amounts in MSEK)	2 241	4 122	4 407	4 503	4 802	4 748
Negativ räntefördelning						
<i>Negative interest distribution</i>						
Antal näringsidkare (Number of individuals)	7 665	24 174	35 028	36 961	41 157	47 256
Belopp i mkr, (Amounts in MSEK)	127	465	549	532	587	536

Källa: 1994–97 V-stat, 1998–99 statistikdatabasen GIN-skatt

6.5.4 Räntefördelning – positiv eller negativ

Genom 1990/91 års skattereform uppkom en skillnad i skattebelastningen mellan inkomst av kapital, där skattesatsen är 30 procent, och inkomst av näringsverksamhet där skatten, som tidigare nämnts, är progressiv och kan vara väsentligt högre. Dessutom utgår egenavgifter eller särskild löneskatt på näringsinkomster. För enskilda näringsidkare beskattas avkastningen på i näringsverksamheten satsat kapital som arbetsinkomst.

För att i någon mån jämställa enskilda näringsidkare med ägare till enmansaktiebolag infördes, i sin nuvarande form, från och med 1995 års taxering regler om positiv respektive negativ räntefördelning. Positiv räntefördelning ger näringsidkaren en möjlighet att få en del av inkomsten av näringsverksamhet motsvarande avkastning på i näringsverksamheten satsat kapital beskattad i inkomstslaget kapital. Positiv räntefördelning är frivillig.

Negativ räntefördelning är avsedd att förhindra att näringsidkaren drar av sina privata utgiftsräntor i näringsverksamheten och på så sätt får en större skatteeffekt av dem.

Negativ räntefördelning är obligatorisk.

Utvecklingen av räntefördelningen sedan den infördes framgår av 6.16 Tabell.

6.5.5 Reserveringsmöjligheter

Fysiska personer som bedriver näringsverksamhet har i princip samma möjligheter till skattemässiga reserveringar som juridiska personer, dvs. avsättning till periodiseringsfond och överavskrivningar (avsnitt 6.3.2). Fysiska personer som bedriver näringsverksamhet eller är delägare i handelsbolag får dock sätta av 25 procent av vinsten till periodiseringsfond, mot juridiska personer som får sätta av 20 procent. Från och med 2002 års taxering (inkomståret 2001) höjs detta avdragstak till 30 procent. Tiden inom vilken återföring av periodiseringsfond ska ske förlängs från fem till sex år för alla företagsformer från och med 2000 års taxering.

6.6 Nyföretagandet i Sverige

Enligt en undersökning genomförd av Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) har antalet genuint nya företag, d.v.s. verksamhet som är helt nystartad eller verksamhet som återupptagits efter att ha varit vilande i minst två år, ökat under år 2000 jämfört med 1999. Under år 2000 startades 39 500 nya företag i Sverige, vilket är en ökning med knappt 3 700 eller tio procent jämfört med 1999.

Av de nya företagen startades 6 390 företag inom in-

6.17 Tabell**Nystartade företag 1994–2000**

Newly started enterprises 1994–2000

Bransch	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Corporate sector							
Industrinäringar (<i>Industrial production</i>)	6 240	6 260	6 080	5 820	5 520	6 140	6 390
Tillverkning o dyl (<i>Manufacturing etc</i>)	2 990	3 080	3 150	3 060	2 720	2 850	2 800
Byggnadsverksamhet (<i>Construction</i>)	3 250	3 180	2 930	2 760	2 800	3 290	3 590
Tjänstenäringar (<i>Service trades</i>)	28 430	28 740	29 930	31 220	28 520	29 680	33 130
Varuhandel, reparationer samt hotell och restaurang (<i>Trade, repairs, hotels and restaurants</i>)	9 910	9 810	9 900	10 240	8 610	7 840	7 660
Transport och kommunikation (<i>Transports and communication</i>)	1 770	1 740	1 460	1 540	1 340	1 410	1 640
Finansiell verksamhet och företags tjänster (<i>Finance and business service</i>)	11 280	11 660	12 610	13 100	11 950	13 470	16 070
Utbildning, hälso- och sjukvård samt andra samhälleliga och personliga tjänster (<i>Education, health care, social and personal services</i>)	5 470	5 530	5 960	6 340	6 620	6 960	7 760
Samtliga näringsgrenar (<i>All sectors</i>)	34 670	35 000	36 010	37 040	34 040	35 820	39 520

Källa: 1994–98 Statistiska centralbyrån, 1999–2000 Institutet för tillväxtpolitiska studier

dustrisektorn och 33 130 inom tjänstesektorn, vilket innebär en uppgång med fyra respektive tolv procent. Variationen är dock stor mellan olika branscher inom tjänstesektorn. Exempelvis ökade antalet nystartade företag med inriktning mot finansiell verksamhet och företags-tjänster med 19 procent, medan antalet nystartade företag inom handel, hotell och restauranger minskade med två procent.

De nya företagen beräknas av ITPS sysselsätta 80 810 personer, varav 41 200 arbetar heltid.

Enligt ITPS beräkningar för år 2000 är de nystartade företagen i regel små. Två tredjedelar av dem har en omsättning under 300 000 kr året efter startåret. Ungefär vart tionde företag har mer än en miljon i omsättning. Av de nya företagen sysselsatte 47 procent minst en person på heltid. Var tredje nyföretagare har anställning vid sidan av verksamheten.

Av de nya företagen startades 20 procent av företagen

som aktiebolag, 14 procent som handels- eller kommanditbolag och 66 procent som enskild näringsverksamhet.¹¹

6.6.1 Nyföretagandet ser ut att minska under 2001

Nyföretagandet ser ut att minska under 2001 jämfört med 2000. Nyföretagarbarometern från Jobs and Society mäter det aktuella läget för nyföretagandet med utgångspunkt från antalet nyregistreringar hos Patent och Registreringsverket. I denna mätning av nyföretagandet ingår inte bara genuint nystartade företag utan samtliga nyregistreringar, dvs. även ägarbyten, ändring av juridisk form eller andra ombildningar. Antalet nyregistrerade företag minskade första halvåret 2001 med 18,2 procent jämfört med samma period 2000.

¹¹ Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Nyföretagandet i Sverige 1999 och 2000, S2001:009

Tabellbilaga:

6.18 Tabell

Antal aktiva företag för de vanligaste företagsformerna i Sverige, 1993–1999

Number of active companies of the most common legal forms in Sweden, 1993–1999

Företagsform Legal form	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Enskild firma (<i>Individuals</i>)	164 911	218 415	224 473	248 960	445 552	458 046	445 729
Aktiebolag (<i>Limited companies</i>)	202 440	205 978	210 418	212 565	220 162	218 529	218 346
Handelsbolag (<i>Unlimited partnership</i>)	76 573	77 105	76 550	73 629	74 955	76 306	75 724
Ekonomiska föreningar (<i>Economic associations</i>)	14 553	14 793	15 111	15 152	15 536	16 267	16 691
Totalt	458 477	516 291	526 552	550 306	756 205	769 148	756 490

Anm: Som aktivt företag räknas i detta sammanhang företag som är registrerat till mervärdesskatt och/eller som arbetsgivare. Den stora ökningen av antalet företag efter 1996 förklaras av att skattskyldiga före 1997 endast momsregistrerades om särskild momsdeklaration lämnades. Fr.o.m. 1997 registreras samtliga skattskyldiga som redovisar moms.

Källa: Statistiska centralbyrån, Centrala företags- och arbetsställeregistret

6.19 Tabell

Statlig inkomstskatt för aktiebolag i olika intervall, antal bolag, andelar samt totala summor, 1999

Central government tax paid by limited companies in different intervals, number of companies, shares and amounts, 1999

Statlig inkomstskatt	Antal	Andel	Total skatt	Andel
Central government tax	Number	Share %	mkr Tax, total sum MSEK	Share %
–100 tkr	116 003	77,96	2 753	5,47
100 tkr – 1 mkr	28 519	19,17	8 091	16,07
1 mkr– 10 mkr	3 844	2,58	9 856	19,58
10 mkr–100 mkr	393	0,26	10 042	19,95
100 mkr–	45	0,03	19 597	38,93
Totalt	148 804	100,00	50 338	100,00

Källa: Riksskatteverket, statistikdatabasen GIN-skatt